

Fremsat den 26. februar 2020 af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen)

Forslag

til

Lov om klima

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med denne lov er, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og at Danmark opnår at være et klimaneutralt samfund i senest 2050 og med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader for øje.

Stk. 2. Danmark skal arbejde aktivt for Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader.

Stk. 3. Klimaindsatsen skal ske under hensyntagen til en række guidende principper:

- 1) Klimaudfordringerne er en global problemstilling. Derfor skal Danmark være et foregangsland i den internationale klimaindsats, som kan inspirere og påvirke resten af verden. Danmark har derudover både et historisk og moralsk ansvar for at gå forrest.
- 2) Indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt, under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse, samt at dansk erhvervsliv skal udvikles og ikke afvikles.
- 3) Danmark skal vise, at der kan laves en grøn omstilling og samtidig bibeholdes et stærkt velfærdssamfund, hvor sammenhængskraften og den sociale balance sikres.
- 4) De tiltag, der skal anvendes for at reducere udledningen af drivhusgasser, skal medføre reelle, indenlandske reduktioner, men samtidig skal det sikres, at danske tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser.

§ 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter mindst hvert 5. år en national klimamålsætning med tiårigt perspektiv. En ny klimamålsætning må ikke være mindre ambitiøs end den senest fastsatte målsætning.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren offentliggør mindst hvert 5. år, og som minimum i forbindelse med fastsættelse af klimamålsætningerne, jf. stk. 1, en klimahandlingsplan med tiårigt perspektiv.

Kapitel 2

Klimarådets opgaver

§ 3. For at fremme uvildig rådgivning om klimaindsatsen bistår klima-, energi- og forsyningsministeren af Klimarådet.

Stk. 2. Klimarådet bistår klima-, energi- og forsyningsministeren ved fastsættelse af nationale klimamålsætninger, jf. § 2, stk. 1.

§ 4. Klimarådet skal årligt afgive anbefalinger til klima-, energi- og forsyningsministeren om klimaindsatsen. Klimarådet skal i anbefalingerne forholde sig til principperne nævnt i § 1, stk. 3.

Stk. 2. Klimarådet skal i anbefalingerne endvidere vurdere, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene, jf. § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, nås.

Stk. 3. Klimarådet skal i forbindelse med anbefalingerne give en status på Danmarks internationale målsætninger.

§ 5. Klimarådet skal kommentere den årlige klimastatus og -fremskrivning, jf. § 6, og klima-, energi- og forsyningsministerens årlige klimaprogram, jf. § 7, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Klimarådet skal udarbejde et katalog over mulige virkemidler.

Stk. 3. Klimarådet skal bidrage til den offentlige debat.

Stk. 4. Klimarådet kan udarbejde analyser af og anbefalinger til klimaindsatsen mv.

Kapitel 3

Klimastatus og -fremskrivning

§ 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejder årligt en klimastatus og -fremskrivning, der som minimum skal indeholde følgende:

- 1) Historiske drivhusgasudledninger samlet og fordelt på sektorer.
- 2) Fremskrivninger for drivhusgasudledninger samlet og fordelt på sektorer.
- 3) Global afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats.

Kapitel 4

Klimaprogram, redegørelse til Folketinget og handlepligt

§ 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejder årligt et klimaprogram til Folketinget.

Stk. 2. Klimaprogrammet skal indeholde følgende:

- 1) Status på opfyldelse af de nationale klimamål, jf. § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1.
- 2) Planlagte klimatiltag og virkemidler med effekt på kort og lang sigt og forventet fremtidig effekt heraf.
- 3) En redegørelse for Klimarådets anbefalinger, jf. § 4, og klima-, energi- og forsyningsministerens stillingtagen hertil.
- 4) Status på forskning og udvikling af nye klimatiltag.
- 5) Status på klimavidenskabelig udvikling, herunder nyeste rapporter fra FN's Klimapanel.
- 6) Beskrivelse af og status for opfyldelse af internationale klimamålsætninger.
- 7) En global klimastrategi.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren skal i klimaprogrammet give sin vurdering af, om det kan anskueliggøres, at de nationale klimamål nævnt i § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, nås.

Stk. 4. Kan det ikke anskueliggøres, at de nationale klimamål nås, skal klima-, energi- og forsyningsministeren i klimaprogrammet tillige fremlægge nye initiativer med reduktionseffekt på kortere sigt og initiativer med reduktionseffekt på længere sigt, som viser vejen mod opfyldelse af de nationale klimamål.

§ 8. Klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejder en årlig redegørelse til Folketinget om effekterne af den samlede klimapolitik, når klimaprogrammet er offentliggjort.

§ 9. Danmarks Meteorologiske Institut er regeringens rådgiver i relation til den klimavidenskabelige udvikling.

Kapitel 5

Klimarådets organisering

§ 10. Klimarådet er et uafhængigt rådgivende ekspertorgan.

Stk. 2. Klimarådet består af 1 formand og 8 øvrige medlemmer. Klimarådet vælger én kandidat til hver ledig post, som herefter udpeges af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Stk. 3. Klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø, natur, økonomi, klimavidenskabelig forskning og adfærdsforskning af relevans for klimaområdet.

Stk. 4. To af Klimarådets øvrige medlemmer konstitueres som næstformænd.

Stk. 5. Formand og næstformænd udtaler sig på vegne af Klimarådet.

Stk. 6. Medlemmerne af Klimarådet udpeges for en periode af 4 år. Genudpegnings kan ske én gang. Hvis formanden eller et af de øvrige medlemmer udtræder af rådet før periodens udløb, kan et nyt medlem udpeges for mindre end 4 år i overensstemmelse med proceduren nævnt i stk. 2.

Stk. 7. Klimarådet fastsætter en forretningsorden.

§ 11. Klimarådet bistås af et sekretariat.

Stk. 2. Sekretariatet ledes af en sekretariatschef, som ansættes af Klimarådets formand.

§ 12. Klimarådet etablerer et klimadialogforum, som skal bistå Klimarådet i deres arbejde.

Stk. 2. Medlemmerne af Klimarådets klimadialogforum udnævnes af Klimarådet for indtil 3 år ad gangen.

Stk. 3. Klimarådet og klimadialogforummet skal træde sammen mindst én gang årligt inden afgivelse af Klimarådets årlige rapport med anbefalinger, jf. § 4, stk. 1, og forud for øvrige væsentlige udgivelser fra Klimarådet. Drøftelserne ledes af formanden.

Stk. 4. Den årlige rapport med anbefalinger, jf. § 4, stk. 1, og øvrige væsentlige udgivelser fra Klimarådet suppleres af et referat af synspunkter fremført i forbindelse med drøftelserne som nævnt i stk. 3.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke organisationer og institutioner der indstiller medlemmer til klimadialogforummet.

Kapitel 6

Ikrafttræden m.v.

§ 13. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Klimarådets nuværende formand og medlemmer fortsætter indtil udløbet af den periode, de er udpeget for, og kan efter udløbet af deres første periode genudpeges én gang for yderligere 4 år. Klimarådets formand kan beslutte, at to af de medlemmer, som er medlemmer af Klimarådet ved lovens ikrafttræden, efter udløbet af deres anden periode, kan udpeges for yderligere 2 år.

Stk. 3. Lov nr. 716 af 25. juni 2014 om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger ophæves.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. *Juridisk bindende klimamål om reducere af udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. ift. 1990 og klimaneutralitet i senest 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje*

2.1.1. *Gældende ret*

2.1.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

2.2. *Fastsættelse af juridisk bindende klimamål (delmål) og offentliggørelse af klimahandlingsplaner hvert 5. år med tiårigt perspektiv*

2.2.1. *Gældende ret*

2.2.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

2.3. *Klimarådets årlige anbefalinger og øvrige opgaver*

2.3.1. *Gældende ret*

2.3.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

2.4. *Klimastatus og -fremskrivning*

2.4.1. *Gældende ret*

2.4.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

2.5. *Klimaprogram, redegørelse til Folketinget og handlepligt*

2.5.1. *Gældende ret*

2.5.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

2.6. *Klimarådets organisering*

2.6.1. *Gældende ret*

2.6.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

4. *Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige*

5. *Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.*

6. *Administrative konsekvenser for borgerne*

7. *Miljømæssige konsekvenser*

8. *Forholdet til EU-retten*

9. *Hørte myndigheder og organisationer m.v.*

10. *Sammenfattende skema*

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at udmønte den politiske aftale om klimalov af 6. december 2019 mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Alternativet (herefter benævnt: aftale om klimalov).

Aftalen indeholder nedenstående hovedelementer. Den fulde aftaletekst fremgår af aftale om klimalov.

Danmark tager lederskab for den grønne omstilling. Danmark skal arbejde aktivt for Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader.

Med lovforslaget får Danmark en ny klimalov med et mål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningerne i 2030 i forhold til 1990 og et langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050 og med 1,5 graders målsætningen for øje.

Derudover etableres der med klimaloven en mekanisme, som medfører, at der hvert femte år skal fastsættes delmål med et tiårigt perspektiv. Delmålene skal fastsættes efter inddragelse af Klimarådet.

For at sikre klimahandling på kort sigt fastsættes i 2020 et indikativt delmål for 2025 i forbindelse med den kommende klimahandlingsplan. 2025 målet indgår ikke i dette lovforslag. Det fastsættes efter, at Klimarådet har afgivet sin anbefaling om et delmål for 2025. Fastsættelsen af det indikative delmål i 2025 vil indgå i forhandlingerne om klimahandlingsplanen i 2020.

Delmålet i 2025 og delmål, som fastsættes efter ovenstående mekanisme, fastsættes efterfølgende ved lov.

Der knyttes en handlepligt til klimalovens målsætninger om 70 pct. reduktioner i 2030, det langsigtede mål om klimaneutralitet i senest 2050 samt delmål, som fastsættes efter ovenstående mekanisme. Handlepligten indtræder, hvis det ikke kan anskueliggøres, at klimalovens mål nås. Dette under hensyntagen til, at man endnu ikke kender de præcise virkemidler, der skal til for at nå målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 i forhold til 1990 under hensyntagen til klimalovens principper for klimaindsatsen.

Samtidig styrkes Klimarådet og gøres mere uafhængigt. Klimarådet får således flere eksperter samt vælger selv ny formand, næstformænd og medlemmer. Derudover etableres et klimadialogforum i tilknytning til Klimarådet.

Klimarådet skal i starten af hvert år give en faglig vurdering af, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimalovens mål nås og dermed rådets faglige vurdering af, om handlepligten indtræder.

I løbet af foråret kommer en årlig klimastatus og -fremskrivning fra Energistyrelsen, som bl.a. indeholder fremskrivninger af drivhusgasser.

Derudover indgår i klimastatus og -fremskrivningen en særskilt global afrapportering på Danmarks klimaindsats i forhold til de globale udledninger, herunder reduktioner i international skibs- og luftfart og reduktioner fra eksport af el fra vedvarende energikilder.

Senere på året skal klima-, energi- og forsyningsministeren fremlægge et klimaprogram. I klimaprogrammet giver klima-, energi- og forsyningsministeren sin vurdering af, om det kan anskueliggøres, at klimalovens mål nås. Hvis dette ikke kan anskueliggøres, er klima-, energi- og forsyningsministeren forpligtet til at fremlægge konkrete nye initiativer og initiativer besluttet i årets løb, som viser vejen mod opfyldelsen af klimalovens mål. Der skal fremlægges initiativer med effekt på både kort og lang sigt.

Frem mod 2030 skal der over årene i klimaprogrammet ske en øget konkretisering i de fremlagte initiativer, hvor balancen skal gå mod, at der i tiltagende grad fremsættes initiativer med effekter på kortere sigt med henblik på at sikre mål-opfyldelsen i 2030. Initiativer med effekt på længere sigt vil efterhånden som 2030 nærmer sig i stigende grad sigte mod at nå 2035-målet eller mål længere fremme.

I klimaprogrammet skal endvidere indgå en global klimastrategi. I strategien redegøres for Danmarks globale klima- og energisamarbejder, samt hvordan regeringens udenrigs-, udviklings- og handelspolitik bidrager til at sikre, at Danmark spiller en rolle som global drivkraft i international klimapolitik.

Klima-, energi- og forsyningsministeren udfærdiger efter indgåelse af den årlige aftale om finansloven en redegørelse

til Folketinget med beskrivelse af effekterne af regeringens klimapolitik og stiller sig til rådighed for en forespørgselsdebat. Folketinget vil på det grundlag have mulighed for at vurdere, om regeringen lever op til klimaloven. Det er således i sidste ende Folketinget, som vurderer, om initiativerne er tilstrækkelige. Et flertal i Folketinget vil altid kunne vedtage at kræve andre initiativer iværksat.

Klimaindsatsen skal ske under hensyntagen til følgende guidende principper:

Klimaudfordringerne er en global problemstilling. Derfor skal Danmark være et foregangsland i den internationale klimaindsats, som kan inspirere og påvirke resten af verden. Danmark har derudover både et historisk og moralsk ansvar for at gå forrest.

Indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostnings-effektivt som muligt, under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse. Dansk erhvervsliv skal udvikles og ikke afvikles. Danmark skal vise, at der kan laves en grøn omstilling og samtidig bibeholdes et stærkt velfærdssamfund, hvor sammenhængskraften og den sociale balance sikres. De tiltag, der skal anvendes for at reducere udledningen af drivhusgasser, skal medføre reelle, indenlandske reduktioner, men samtidig skal det sikres, at danske tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Juridisk bindende klimamål om reduktion af udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. ift. 1990 og klimaneutralitet i senest 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje

2.1.1. Gældende ret

Den gældende klimalov, jf. lov nr. 716 af 25. juni 2014 om klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger, blev vedtaget i 2014 af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti. Loven indeholder ingen bindende klimamål, men har til hensigt at etablere en overordnet strategisk ramme for Danmarks klimapolitik.

2.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at sikre en ambitiøs klimaomstilling i Danmark indføres der med forslaget til en klimalov juridisk bindende klimamål.

Med forslaget til § 1, stk. 1, får Danmark for første gang juridisk bindende klimamål om, at Danmark skal reducere drivhusgasudledningerne med 70 pct. i 2030 i forhold til niveauet i 1990 og et langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje.

Drivhusgasser er en fælles betegnelse for de luftarter, der bidrager til drivhuseffekten. Når koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren øges, medfører det ændringer i drivhuseffekten, der samlet set får jordens temperatur til at stige og dermed ændrer klimaet på jorden. Luftarterne omfatter gasserne kuldiioxid (CO₂), metan (CH₄), lattergas (N₂O) og F-gasser.

Klimaneutralitet betyder, at der ikke udledes flere drivhusgasser, end der optages.

Danmark skal arbejde aktivt for Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader, jf. forslaget til § 1, stk. 2.

Klimaindsatsen skal ske under hensyntagen til en række guidende principper, som fremgår af forslaget til § 1, stk. 3, nr. 1-4. Det vil sige, at der skal tages hensyn til principperne i tilrettelæggelsen af klimaindsatsen, og at principperne skal være vejledende for klimaindsatsen. Nummereringen angiver ikke en prioritering. Der fastsættes ikke nærmere retningslinjer for, hvordan principperne bør vægtes i forhold til hinanden og de opstillede mål. Dette vil bero på en konkret vurdering.

Klimalovens mål omfatter udelukkende drivhusgasudledninger fra dansk grund. Drivhusgasudledningerne opgøres i overensstemmelse med FN's opgørelsesmetoder. Klimalovens mål omfatter Danmarks samlede drivhusgasudledninger inklusiv kulstofoptag/-emissioner fra jord og skov (LU-LUCF), negative emissioner fra teknologiske processer (f.eks. lagring af CO₂ i undergrunden) og indirekte CO₂-emissioner (stoffer, som senere omdannes til CO₂ i atmosfæren). Målene omfatter ikke udledninger fra international skibs- og luftfart.

I forhold til vurderingen af, om Danmark har nået 70 pct.-målet, vil målet blive opgjort som et gennemsnitsmål over tre år for at minimere udsving i enkeltår, dvs. et gennemsnit af årene 2029-2031.

Aftaleparterne bag aftale om klimalov ønsker ikke at anvende reduktionsmekanismer til opfyldelse af 70 pct.-målet i klimaloven, herunder reduktionsmekanismer som EU-fleksibilitetsmekanismer, danske reduktioner fra international luft- og skibsfart og øvrige danske tiltag med international effekt, som f.eks. eksport af el. Reduktionsmekanismer er tiltag, der ikke nødvendigvis har en direkte reduktionseffekt på drivhusgasudledningerne fra dansk grund, men kan bidrage til at reducere de globale drivhusgasudledninger.

Hvis det i de sidste år frem mod 2030 viser sig, at man ikke kan leve op til 70 pct.-målet under hensyntagen til de i klimaloven angivne principper for klimaindsatsen, må aftalepartierne inden for forliget bag klimaloven træde sammen med henblik på at drøfte, om der kan opnås enighed om at anvende fleksible mekanismer og andre virkemidler. Det sker i erkendelse af, at 70 pct.-målet er meget ambitiøst, og at der endnu ikke findes kendte løsninger til at nå helt i mål,

og at aftaleparterne ikke ønsker at være tvunget til at tage beslutninger, som kan have u hensigtsmæssige konsekvenser for det danske samfund.

Aftaleparterne er enige om i 2030 at revidere aftale om klimalov i forhold til brugen af reduktionsmekanismer under hensyntagen til udviklingen i reduktionsmekanismerne med hensyn til deres reelle klimaeffekt.

2.2. Fastsættelse af juridisk bindende klimamål (delmål) og offentliggørelse af klimahandlingsplaner hvert 5. år med tiårigt perspektiv

2.2.1. Gældende ret

Den gældende klimalov fra 2014 indeholder ingen bindende klimamål, men har til hensigt at etablere en overordnet strategisk ramme for Danmarks klimapolitik.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L161 som fremsat, side 4, at det forudsættes, at klima-, energi- og forsyningsministeren - på regeringens vegne - mindst hvert 5. år udarbejder nationale klimamålsætninger med et tiårigt perspektiv. Den første klimamålsætning skulle hermed sættes i 2019.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at de politiske klimamålsætninger om reduktion af de fremtidige danske drivhusgasudledninger udarbejdes i lyset af videnskabens anbefalinger, herunder anbefalinger fra FN's Klimapanel (IPCC). Det fremgår herudover, at klimamålsætningerne som minimum skal være i overensstemmelse med de til enhver tid gældende internationale klimaforpligtelser, der påhviler Danmark i henhold til EU-retten eller internationale aftaler, som den danske stat er eller bliver aftalepart i.

2.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.

Aftaleparterne er enige om, at der i loven skal indskrives en mekanisme for fastsættelse af delmål.

Som følge af aftale om klimalov er der med forslaget i § 2, stk. 1, indskrevet en mekanisme for fastsættelse af fremtidige klimamål. Mekanismen medfører, at den til enhver tid siddende klima-, energi- og forsyningsminister hvert femte år skal fastsætte et klimamål med et tiårigt perspektiv. Et nyt delmål, der fastsættes, må ikke være mindre ambitiøst end det senest fastsatte delmål. Dette flugter med Parisaftalens princip om "no backsliding".

Det indgår som en del af aftale om klimalov, at delmålene forhandles i forbindelse med klimahandlingsplanerne og efterfølgende fastsættes ved lov, og at dette vil ske ved en ændring af den foreslåede klimalov.

Med forslaget til § 1, stk. 1, sættes i 2020 70 pct.-målet for 2030. I 2025 skal der således fastsættes et mål for 2035 og så fremdeles.

Det fremgår endvidere af aftale om klimalov, at regeringen efter hvert folketingsvalg skal forholde sig til det senest fastsatte delmål. Delmålene skal fastsættes under hensynstagen til rammerne i Parisaftalen, den klimavidenskabelige udvikling, det langsigtede mål om klimaneutralitet i senest 2050 med 1,5 graders målsætningen for øje og efter inddragelse af Klimarådet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren skal med forslaget til § 2, stk. 2, mindst hvert femte år, og som minimum i forbindelse med fastsættelse af delmålene, offentliggøre en klimahandlingsplan med tiårigt perspektiv. Klima-, Energi- og Forsyningsministeren fremlægger et udspil til delmålene, der forhandles i forbindelse med klimahandlingsplanerne.

De delmål, der fremadrettet fastsættes efter forslaget til § 2, stk. 1, vil i overensstemmelse med aftale om klimalov efterfølgende skulle fastsættes ved en lovændring af klimaloven. Dermed vil de forpligtelser, som fremgår af lovforslaget, herunder klima-, energi- og forsyningsministerens handlepligt og Klimarådets pligter i relation til klimalovens mål, også gælde for disse delmål.

Det vurderes, at kadencen for fastsættelse af mål medfører, at målene fastsættes med en afbalanceret hyppighed og en håndterbar tidshorizont for målene. Samtidig sikres der et vedvarende og tilbagevendende fokus på at fastsætte bindende nationale klimamål frem mod målet om klimaneutralitet i senest 2050.

For at sikre klimahandling på kort sigt er det, som en del af aftale om klimalov aftalt, at regeringen i 2020, efter at Klimarådet har afgivet anbefaling om et delmål for 2025, foreslår et indikativt delmål for 2025 i forbindelse med regeringens kommende klimahandlingsplan. Med indikativt mål for 2025 forstås, at målet fastlægges som et interval og ikke som et fast punktmål.

Fastsættelsen af det indikative delmål i 2025 vil indgå i forhandlingerne om klimahandlingsplanen og vil efterfølgende blive indskrevet i klimaloven ved en lovændring.

2.3. Klimarådets årlige anbefalinger og øvrige opgaver

2.3.1. Gældende ret

Klimarådet er et uafhængigt rådgivende ekspertorgan, der blev nedsat i forbindelse med den gældende klimalov fra 2014. Klimarådet har bl.a. til opgave at vurdere status på Danmarks opfyldelse af nationale klimamålsætninger og internationale forpligtelser. Derudover leverer rådet analyser om klimaforandringerne og afgiver anbefalinger til klimapolitikken, herunder valg af virkemidler og omstillingsveje.

Det følger af den gældende klimalovs § 2, stk. 4, at Klimarådet mindst 1 gang årligt fremsender og offentliggør anbefalinger til klima-, energi- og forsyningsministeren om regeringens klimainsats, så indsatsen kan indrettes omkostningseffektivt og under hensyn til vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse, herunder jobskabelse, og under hensyn til vi-

denskabens anbefalinger, herunder anbefalinger fra IPCC, om den nødvendige klimainsats.

Ud over de årlige anbefalinger udgiver Klimarådet løbende rapporter og analyser om omstillingsveje og mulige virkemidler for at opnå drivhusgasreduktioner.

2.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftale om klimalov, at Klimarådet skal være et stærkt og uafhængigt råd. Klimarådet videreføres derfor som et styrket råd bestående af eksperter, som giver uvildig rådgivning til regeringen om klimainsatsen.

Klimarådet skal yde uafhængig rådgivning om opfyldelsen af de nationale klimamål, dvs. målet om, at Danmark i 2030 skal have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, samt målet om, at Danmark skal være et klimaneutralt samfund i senest 2050 og med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje.

Klimarådet vil ligeledes skulle yde uafhængig rådgivning om opfyldelsen af de delmål, som skal fastsættes hvert femte år med tiårigt perspektiv.

Der lægges op til, at Klimarådet i februar skal vurdere regeringens klimainsats. Vurderingen skal ske på grundlag af det forudgående års klimaprogram fra klima-, energi- og forsyningsministeren samt det forudgående års redegørelse til Folketinget om effekterne af regeringens samlede klimapolitik. Klimarådet skal samtidig komme med anbefalinger til den fremadrettede indsats.

Klimarådet skal i deres anbefalinger forholde sig til de principper, der fremgår af forslaget til § 1, stk. 3, nr. 1-4.

Klimarådet skal desuden i anbefalingerne give en vurdering af, om regeringens klimainsats, jf. klimaprogram og redegørelse fremlagt året før, anskueliggør, at klimalovens mål nås, og dermed deres faglige vurdering af, om klima-, energi- og forsyningsministerens handlepligt indtræder. Handlepligten er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 2.5.

Endelig skal Klimarådet i forbindelse med anbefalingerne give en status på Danmarks internationale målsætninger.

Ud over de årlige anbefalinger skal Klimarådet i løbet af året kommentere på klimastatus og -fremskrivning og klima-, energi- og forsyningsministerens klimaprogram. Endvidere skal Klimarådet over tid udarbejde et katalog over mulige virkemidler. Herudover kan Klimarådet i relevant omfang løbende udarbejde analyser af og anbefalinger til klimainsatsen mv.

2.4. Klimastatus og -fremskrivning

2.4.1. Gældende ret

Som en del af opfølgningen på de nuværende klima- og energimål fremskrives Danmarks drivhusgasudledninger år-

ligt. Dette sker i Energistyrelsens basisfremskrivning, hvor den fremtidige udvikling i relevante sektorer vurderes på baggrund af udvikling i vækst, brændselspriser og besluttede politiske tiltag med effekter på udledningerne.

Monitoreringen af de faktiske udledninger sker i forbindelse med, at Danmark løbende, som led i de internationale forpligtelser, skal overvåge og afrapportere på den nationale klimaindsats.

2.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der er grundlag for at videreudvikle rapporteringen i den nuværende basisfremskrivning og styrke dens fokus på klima med henblik på at få et bedre overblik over den gennemførte indsats og fremskridt i de enkelte sektorer. Dertil vil det være en fordel at udbygge basisfremskrivningens datagrundlag.

Der lægges derfor op til, at der i april kommer en årlig klimastatus og -fremskrivning fra Energistyrelsen, som erstatter den nuværende basisfremskrivning, og som blandt andet vil indeholde fremskrivninger af drivhusgasser samlet og fordelt på sektorer, jf. forslaget til § 6. Denne klimastatus og -fremskrivning vil i forhold til Energistyrelsens nuværende basisfremskrivning blive styrket med et mere omfattende datagrundlag inden for landbrug, transport, byggeri og erhverv.

I klimastatus og -fremskrivning skal indgå historiske drivhusgasudledninger samlet og fordelt på sektorer samt fremskrivninger for drivhusgasudledninger samlet og fordelt på sektorer. Derudover skal der indgå en særskilt global afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats.

Den årlige klimastatus og -fremskrivning vil blive sendt i ekstern høring, og relevant bagvedliggende data vil blive offentligtgjort. I forbindelse med den eksterne høring kan aktører, herunder Klimarådet, kommentere på forudsætninger, antagelser mv. I forbindelse med høringen vil Energistyrelsen afholde et møde, hvor antagelser og forudsætninger i fremskrivningen præsenteres.

2.5. Klimaprogram, redegørelse til Folketinget og handlepligt

2.5.1. Gældende ret

Det blev med den gældende klimalov i 2014 besluttet, at klima-, energi- og forsyningsministeren årligt skal udarbejde en klimapolitisk redegørelse, der skal indeholde status for en række forhold, som giver et samlet overblik over klimapolitikken og klimaindsatsen samt indholdet af Klimarådets anbefalinger. Klima-, energi- og forsyningsministeren redegør i den klimapolitiske redegørelse for regeringens holdning til indholdet af Klimarådets anbefalinger og for indhold af og status for de nationale klimamålsætninger og internationale klimaforpligtelser.

Den klimapolitiske redegørelse bliver oversendt til Folketinget og indgår således i den løbende klimapolitiske debat.

2.5.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der er på nuværende tidspunkt ikke en fast kadence for opfølgning på klimaindsatsen. Med aftale om klimalov fastlægges en systematisk opfølgning på klimaindsatsen.

Det foreslås med lovforslagets § 7, stk. 1, at der indføres et klimaprogram, som sammen med en årlig redegørelse til Folketinget om effekterne af regeringens klimapolitik, jf. den foreslåede bestemmelse i § 8, vil erstatte den nuværende klimapolitiske redegørelse.

Derudover knyttes en handlepligt til klimalovens målsætninger om 70 pct. reduktioner i 2030, det langsigtede mål om klimaneutralitet i senest 2050 og delmål, som fastsættes efter ovenstående mekanisme. Handlepligten indtræder, hvis det ikke kan anskueliggøres, at klimalovens mål nås. Dette under hensynstagen til, at man endnu ikke kender de præcise virkemidler, der skal til for at nå hele vejen i mål i forhold til 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 i forhold til 1990 samt klimalovens principper for klimaindsatsen.

Klimaprogrammet vil altid skulle indeholde en række oplysninger, jf. forslaget til § 7, stk. 2.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil med det årlige klimaprogram altid skulle give en status på opfyldelse af de nationale klimamål om, at Danmark i 2030 skal have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, samt målet om, at Danmark skal være et klimaneutralt samfund i senest 2050 og med Parisaftalens 1,5 grader målsætning for øje. Når der fastsættes nye klimamål i medfør af forslaget § 2, stk. 1, vil klimaprogrammet ligeledes skulle indeholde en status for opfyldelse af disse mål.

Herudover vil klima-, energi- og forsyningsministeren i klimaprogrammet altid skulle redegøre for planlagte klimatiltag og virkemidler og forventede fremtidige effekter heraf. Endvidere vil klima-, energi- og forsyningsministeren altid skulle forholde sig til anbefalingerne fra Klimarådet, herunder redegøre for og tage stilling til anbefalingerne.

Endvidere skal klimaprogrammet altid indeholde en status på forskning og udvikling af nye klimatiltag samt en status på den klimavidenskabelige udvikling, herunder nyeste rapporter fra FN's Klimapanel (IPCC). Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) vil som regeringens klimavidenskabelige rådgiver afgive bidrag hertil.

Endelig vil klimaprogrammet altid indeholde beskrivelse af og status på opfyldelse af internationale klimamålsætninger. Herudover skal det årlige klimaprogram altid indeholde en global klimastrategi.

Klimalovens lovfæstelse af klimamålene forpligter, sammen med den i § 7, stk. 3 og 4 foreslåede handlepligt, den til enhver tid siddende klima-, energi- og forsyningsminister.

Som følge af aftale om klimalov knyttes handlepligten op på en fast årlig kadence. Den indledes med, at Klimarådet, efter planen hvert år i februar, giver en vurdering af, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimalovens mål nås, og dermed deres faglige vurdering af, om handlepligten indtræder, jf. ovenfor i punkt 2.3.

Vurderingen skal ske på grundlag af det forudgående års klimaprogram fra klima-, energi- og forsyningsministeren samt det forudgående års redegørelse til Folketinget for effekterne af regeringens samlede klimapolitik jf. nedenfor.

Det efterfølgende element i handlepligten medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren i klimaprogrammet giver sin vurdering af, om det kan anskueliggøres, at klimamålene nås. Dette under hensynstagen til, at man endnu ikke kender de præcise virkemidler, der skal til for at nå hele vejen i mål i forhold til 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 i forhold til 1990 samt klimalovens principper for klimaindsatsen.

Det påhviler således klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, stk. 3, i klimaprogrammet at offentliggøre sin vurdering af, om igangsatte og fremsatte initiativer og klimatiltag samt en række antagelser om forventede effekter af f.eks. teknologisk udvikling anskueliggør, at klimamålene nås.

Kan det ikke anskueliggøres, at klimamålene nås, er ministeren forpligtet til i klimaprogrammet at fremlægge nye initiativer med kort og langt sigt, som viser vejen mod opfyldelse af klimalovens mål, jf. herved den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, stk. 4.

Det indgår i aftale om klimalov, at hvis klima-, energi- og forsyningsministeren vurderer, at handlepligten indtræder, skal ministeren i klimaprogrammet fremlægge konkrete nye initiativer og initiativer besluttet i årets løb, som viser vejen mod opfyldelsen af klimalovens mål. Der skal fremlægges initiativer med effekt på både kort og lang sigt.

Aftaleparterne bag aftale om klimalov er enige om, at der frem mod 2030 over årene i klimaprogrammet skal ske en øget konkretisering i de fremlagte initiativer, hvor balancen skal gå mod, at der i tiltagende grad fremsættes initiativer med effekter på kortere sigt med henblik på at sikre målopfyldelsen i 2030. Initiativer med effekt på længere sigt vil efterhånden som 2030 nærmer sig i stigende grad sigte mod at nå 2035-målet eller mål længere fremme.

Klimaprogrammet vil efter planen tilgå Folketinget i september, så dets indhold kan tages i betragtning i forbindelse med finanslovsprocessen. Samtidig vil Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget kunne indkalde relevante fagministre til gennemgang af de dele af regeringens klimaprogram, som

den enkelte fagminister har ansvar for, herunder på både det nationale og det internationale område.

Det indgår som en del af aftale om klimalov, at klima-, energi- og forsyningsministeren sidst på året, efter offentliggørelse af klimaprogrammet, og når der er indgået en finanslovsaftale for det kommende år, redegør over for Folketinget for effekterne af regeringens klimapolitik, jf. forslaget til § 8. Klima-, energi- og forsyningsministeren stiller sig i den forbindelse til rådighed for en forespørgselsdebat i Folketinget.

Det er i sidste ende Folketinget, der vurderer, om regeringen lever op til handlepligten. Hermed får Folketinget mulighed for årligt at vurdere, om regeringens initiativer er tilstrækkelige til, at Folketinget vurderer, at handlepligten efterleveres. Et flertal i Folketinget vil altid kunne vedtage at kræve andre initiativer iværksat, og i yderste konsekvens kan et flertal i Folketinget udtrykke mistillid til klima-, energi- og forsyningsministeren.

2.6. Klimarådets organisering

2.6.1. Gældende ret

Som følge af klimaloven fra 2014 består Klimarådet i dag af seks medlemmer og en formand, der alle udpeges for en fireårig periode af den til enhver tid siddende minister på klima- og energiområdet. Derudover bistår Klimarådet af et sekretariat, der pt. består af ti medarbejdere. Den siddende minister kan efter reglerne genudpege formanden og medlemmerne én gang. Det fremgår af klimaloven fra 2014, at Klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygnin- ger, transport, landbrug, miljø eller natur og økonomi.

2.6.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Klimarådets arbejde kan styrkes på en række punkter, herunder i forhold til eksempelvis en øget interessentinddragelse i rådets udarbejdelse af anbefalinger, samt at rådets kompetencer udvides. Klimarådets uafhængighed kan ligeledes styrkes, da det i dag er klima-, energi- og forsyningsministeren, der udpeger Klimarådets formand og rådets medlemmer, samt at ministeren har mulighed for at genudpege formanden.

Det foreslås, at Klimarådet fortsat ledes af en formand, og at rådet udvides fra 6 til 8 medlemmer, hvoraf to medlemmer konstitueres som næstformænd.

Formanden og medlemmerne kan, som det er tilfældet i dag, udpeges for en 4-årig periode med mulighed for genudpeging én gang. Formålet med at udvide antallet af medlemmer af Klimarådet er at sikre, at rådet fortsat kan sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø, natur og økonomi, men at der fremadrettet også tilføres rådet kompetencer inden for klimavidenskabe-

lig forskning og adfærdsforskning af relevans for klimaområdet.

Som led i aftale om finanslov for 2020 er det besluttet at tilføje ekstra midler til Klimarådet og dermed øge Klimarådets klimafaglige kompetencer og kapacitet til at vurdere samfundsøkonomiske konsekvenser af klimapolitiske forslag. Det er endvidere besluttet, at Klimarådet kan bestille analyser i Energistyrelsen inden for rammerne af den afsatte bevilling.

Klimarådets uafhængighed foreslås styrket ved, at formanden og medlemmer af Klimarådet fremover vælges efter enighed af Klimarådets medlemmer.

Det foreslås, jf. forslaget til § 10, stk. 2, at Klimarådet vælger én kandidat til hver ledig post.

Formanden og medlemmer af rådet udnævnes formelt af klima-, energi- og forsyningsministeren. Det forudsættes imidlertid, at klima-, energi- og forsyningsministeren kun helt undtagelsesvis ikke vil følge rådets indstilling. I et sådant tilfælde orienterer klima-, energi- og forsyningsministeren Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg herom og begrunder over for udvalget, hvorfor ministeren ikke vil følge rådets indstilling. Klimarådet indstiller herefter en ny kandidat til udpegelse.

Klimarådet konstituerer selv to af rådets medlemmer som næstformænd.

Klimarådet skal, ligesom i dag, betjenes af et sekretariat under ledelse af en sekretariatschef. Sekretariatschefen ansættes af Klimarådets formand.

Endeligt foreslås det, jf. forslaget til § 12, stk. 1, at der for at sikre større interessentinddragelse i Klimarådets arbejde etableres et klimadialogforum i tilknytning til rådet. Medlemmerne af klimadialogforummet udnævnes for en periode på 3 år.

Klimadialogforummet mødes forud for, at Klimarådet udgiver deres årlige anbefalinger og forud for øvrige væsentlige udgivelser fra Klimarådet, jf. forslaget til § 12, stk. 3. Medlemmerne af forummet har mulighed for at afgive skriftlige kommentarer til Klimarådets anbefalinger og øvrige udgivelser.

Der lægges op til, at medlemmer af klimadialogforummet udpeges af Klimarådet, og sammensættes af repræsentanter fra blandt andet brancheorganisationer, tænketanke, grønne organisationer, arbejdstager og -giverorganisationer og ministerier. Klimadialogforummet forventes at bestå af i størrelsesordenen 30-40 medlemmer.

Organisationer og institutioner, som kan indstille medlemmer af Klimadialogforummet, foreslås konkret fastsat i en bekendtgørelse, jf. forslaget til § 12, stk. 5, som udarbejdes efter forståelse med partierne bag aftale om klimalov. Bekendtgørelsen revideres i samarbejde med aftalekredsen

hvert 3. år, når den foreslåede udpegningsperiode for medlemmerne af klimadialogforummet udløber.

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

Lovforslaget medfører ikke i sig selv igangsættelse af konkrete initiativer til reduktion af Danmarks eller andre landes drivhusgasudledninger, men vil skabe et grundlag herfor. Dertil kan lovforslaget bidrage til at øge ambitionerne globalt samt inspirere og påvirke andre lande. Lovforslaget har ikke direkte positive konsekvenser for FN's verdensmål, men der forventes på sigt at opstå afledte positive konsekvenser for en række af FN's verdensmål, herunder verdensmål 7 for bæredygtig energi og verdensmål 13 for klimaindsats.

I forhold til verdensmål 7 kan der være afledte positive konsekvenser specifikt i forhold til delmål 7.2, hvorefter andelen af vedvarende energi i det globale energimix skal øges væsentligt inden 2030, og delmål 7.3, hvorefter den globale hastighed for forbedring af energieffektivitet skal fordobles inden 2030.

Opfyldelse af et ambitiøst reduktionsmål på 70 pct. i 2030 kræver omstilling i alle sektorer, derfor må det forventes også at have betydning for den danske energisektor, herunder andelen af vedvarende energi. Endvidere fremgår det af aftale om klimalov, at aftaleparterne ønsker et styrket internationalt myndighedssamarbejde om klima med fokus på verdens store udledere af drivhusgasser og udviklingslande, og desuden et fokus på øget dansk eksport af energiteknologi, hvilket vil forventes at have en positiv effekt på delmål 7.2 og 7.3.

I forhold til verdensmål 13 kan der være afledte positive konsekvenser i forhold til delmål 13.2, om at tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning. Lovforslaget danner rammerne for den danske klimaindsats med et ambitiøst reduktionsmål på 70 pct. i 2030 i forhold til niveauet i 1990 og klimaneutralitet i senest 2050, hvilket på sigt kan medføre, at tiltag mod klimaforandringer kan blive integreret i nationale politikker, strategier og planlægning.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Udgifterne til udvidelse og styrkelse af Klimarådet indgår i aftale om finanslov for 2020. Heraf fremgår det, at der afsættes midler til at styrke Klimarådets sekretariats kompetencer inden for samfundsøkonomiske vurderinger samt analyse og dermed øge Klimarådets klimafaglige kompetencer og kapacitet til at vurdere samfundsøkonomiske konsekvenser af klimapolitiske forslag. Klimarådet kan bestille analyser i Energistyrelsen inden for rammerne af den afsatte bevilling. Der afsættes 10 mio. kr. i 2020 og 15 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Lovforslaget medfører en række opgaver for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder udarbejdelse af kli-

mastatus og -fremskrivning, klimaprogram samt redegørelse for effekterne af regeringens klimapolitik.

Forslaget vurderes ikke direkte at have økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner og kommuner, da lovforslaget alene udgør en overordnet ramme for den danske klimaindsats.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget pålægger ikke direkte erhvervslivet nye økonomiske eller administrative byrder eller lettelser, da lovforslaget alene udgør en overordnet ramme for den danske klimaindsats.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen direkte retsvirkning over for borgerne og pålægger derfor ikke borgerne nye administrative byrder eller lettelser. Lovforslaget har således ikke nogen administrative konsekvenser for borgerne, da lovforslaget alene udgør en overordnet ramme for den danske klimaindsats.

7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke direkte at have miljømæssige konsekvenser, da lovforslaget alene udgør en overordnet ramme for den danske klimaindsats.

Lovforslaget udgør en central strategisk ramme for den danske klimaindsats og fastsætter ved lov bl.a. et ambitiøst klimamål om 70 pct. drivhusgasreduktion i 2030.

Den konkrete udmøntning af lovforslaget følger bl.a. med de kommende klimaprogrammer og klimahandlingsplaner.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 10. januar 2020 til den 3. februar 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer.

92-Gruppen, Advokatrådet – Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Cepos, Cevea, CO-industri, Concito, Dakofa, Danish Offshore Industry, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Elbilalliance, Dansk El-forbund (DEF) Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Facilities Management (DFM), Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gas Forening, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk Geotermi Aps, Dansk Industri, Dansk Luftfart, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Skovforening, Dansk Standard, Dansk Transport og Logistik (DLTL), Danske

Advokater, Danske Maritime, Danske Rederier, Danske Regioner, De Danske Bilimportører, De Frie Energiselskaber, Debra – Energibranchen, DENFO – Danske Energiforbrugere, De Økonomiske Råd, Det Økologiske Råd, Drivkraft Danmark, Energi Danmark, Energi- og olieforum.dk, Energiform Danmark, Energinet, Energisammenslutningen, Evida, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt Fælles Forbund (3F), Fonden Kraka, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske El-bilister (FDEL), Foreningen Biogasbranchen, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Slutbrugere af Energi, Forsyningstilsynet, Greenpeace, iEnergi, IDA, KL (Kommunernes Landsforening), Klimarådet, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Lederne Søfart, Ledernes Hovedorganisation, NOAH Energi og Klima, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Nordsøfonden, Offshoreenergy.dk, Olie Gas Danmark, Plastindustrien, Reel Energi Oplysning (REO), Roskilde Universitet, Rådet for Grøn Omstilling, Skibs- og Bådebyggeriernes Arbejdsgiverforening, SMV Danmark, Statens Byggeforsknings Institut, Syddansk Universitet, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Ungeklimarådet, Varmepumpefabrikantforeningen, Vedvarende Energi, Verdens Skove, Vindmølleindustrien, Wind Denmark, WWF Verdensnaturfonden, Økologisk Landsforening, Aalborg Portland A/S, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der er en række økonomiske konsekvenser forbundet med udvidelse af og styrkelse af Klimarådet, som finansieres via aftale om finanslov for 2020. Der afsættes 10 mio. kr. i 2020 og 15 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023. Forslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget medfører en række opgaver for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder udarbejdelse af klimastatus og -fremskrivning, klimaprogram samt redegørelse for effekterne af regeringens klimapolitik.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen Forslaget udgør en strategisk ramme for den danske klimaindsats. Den konkrete udmøntning af forslaget vil følge af bl.a. de kommende klimaprogrammer og klimahandlingsplaner.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den gældende klimalov, jf. lov nr. 716 af 25. juni 2014 om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger, blev vedtaget i 2014 af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti. Loven indeholder ingen bindende klimamål, men har til hensigt at etablere en overordnet strategisk ramme for Danmarks klimapolitik med henblik på at overgå til et lavemissionssamfund i 2050, dvs. et ressourceeffektivt samfund med en energiforsyning baseret på vedvarende energi og markant lavere udledninger af drivhusgasser fra øvrige sektorer, som samtidig understøtter vækst og udvikling.

Med lovforslagets § 1, stk. 1, foreslås det, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og at Danmark opnår at være et klimaneutralt samfund i senest 2050 og med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader for øje.

Det betyder, at Danmark for første gang får juridisk bindende klimamål om, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser her i landet i 2030 med 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningerne i forhold til 1990 og et langsigtet mål om, at Danmark opnår at være et klimaneutralt samfund senest i 2050 med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til maksimalt 1,5 grader for øje.

Drivhusgasser er en fælles betegnelse for de luftarter, der bidrager til drivhuseffekten. Når koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren vokser, medfører det ændringer i drivhuseffekten, der samlet set får jordens temperatur til at stige og dermed ændrer klimaet på jorden. Luftarterne omfatter gasserne kuldioxid (CO₂), metan (CH₄), lattergas (N₂O) og F-gasser.

Året 1990 er valgt som basisår, da det er FN's basisår for drivhusgasopgørelser og for EU's samlede klimamål i 2030.

I forhold til vurderingen af, om Danmark har nået 70 pct.-målet, vil målet blive opgjort som et gennemsnitsmål over tre år for at minimere udsving i enkeltår, dvs. et gennemsnit af årene 2029-2031. Frem for at anvende et punktmål, hvor udledningerne i 2030 sammenholdes med udledningerne i 1990, lægges der derfor op til, at man fastsætter og opgør 2030-målet som et gennemsnit over flere år og sammenholder det med udledningerne i 1990, da et gennemsnitsmål vil tage højde for udsving i udledningerne.

Reduktionerne skal ske på dansk grund. Drivhusgasudledninger, som omfattes af klimalovens mål, opgøres i overensstemmelse med FN's opgørelsesmetoder. Klimalovens mål omfatter Danmarks samlede drivhusgasudledninger inklusiv kulstofoptag/-emissioner fra jord og skov (LULUCF), negative emissioner fra teknologiske processer (f.eks. lagring af

CO₂ i undergrunden) og indirekte CO₂-emissioner (stoffer som senere omdannes til CO₂ i atmosfæren). Målene omfatter ikke udledninger fra international skibs- og luftfart.

Klimaneutralitet vurderes ud fra en sammenligning af opgørelser af drivhusgasser, der udledes, og drivhusgasser, der optages i Danmark. Der er opnået klimaneutralitet, når der ikke udledes flere drivhusgasser, end der optages.

Med Parisaftalen er der enighed om at arbejde for at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader. Danmarks klimainsats skal understøtte denne målsætning.

Aftaleparterne bag aftale om klimalov ønsker ikke at anvende reduktionsmekanismer til opfyldelse af 70 pct.-målet i klimaloven, herunder reduktionsmekanismer som EU-fleksibilitetsmekanismer, danske reduktioner fra international luft- og skibsfart og øvrige danske tiltag med international effekt, som f.eks. eksport af el. Reduktionsmekanismer er tiltag, der ikke nødvendigvis har en direkte reduktionseffekt på drivhusgasudledningerne fra dansk grund, men kan bidrage til at reducere de globale drivhusgasudledninger.

Hvis det i de sidste år frem mod 2030 viser sig, at man ikke kan leve op til 70 pct.-målet under hensyntagen til de i klimaloven angivne principper for klimainsatsen, må aftaleparterne inden for forliget bag klimaloven træde sammen med henblik på at drøfte, om der kan opnås enighed om at anvende fleksible mekanismer og andre virkemidler. Det sker i erkendelse af, at 70 pct.-målet er meget ambitiøst, og at der endnu ikke findes kendte løsninger til at nå helt i mål, og at aftaleparterne ikke ønsker at være tvunget til at tage beslutninger, som kan have u hensigtsmæssige konsekvenser for det danske samfund.

Aftaleparterne er enige om i 2030 at revidere aftalen om klimalov i forhold til brugen af reduktionsmekanismer under hensyntagen til udviklingen i reduktionsmekanismerne med hensyn til deres reelle klimaeffekt.

Det følger af forslaget til stk. 2, at Danmark skal arbejde aktivt for Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader. Danmarks arbejde for Parisaftalens målsætninger vil ske igennem både nationale og internationale indsatser, herunder særligt igennem EU-samarbejdet. Med den foreslåede klimalovs nationale klimamålsætninger indføres der juridisk bindende mål om en reduktion af drivhusgasudledninger fra dansk grund. Med den foreslåede klimalov sættes der i tillæg hertil fokus på Danmarks internationale klimainsats, der også skal bidrage til at sikre, at de globale drivhusgasudledninger begrænses. Danmark arbejder i EU-samarbejdet på klimaområdet og deltager i internationale klimaforhandlinger igennem EU-samarbejdet. Danmark har en række bilaterale landesamarbejder, hvor Danmark assisterer en række udviklings- og vækstøkonomier med at forbedre deres energiplanlægning ved at fremvise konkrete danske løsninger på, hvordan drivhusgasudledninger kan reduceres igennem en omstilling til vedvarende energikilder. Der vil gennem udviklingsbistan-

den også være fokus på både reduktioner og klimatilpasning for at bidrage til at sikre udviklingslandenes muligheder for bæredygtig udvikling og efterlevelse af Parisaftalen.

Der fremgår af den gældende klimalovs bemærkninger en række principper for klimaindsatsen, herunder et mål om at Danmarks udledninger af drivhusgasser i 2020 skal reduceres med 40 pct. i forhold til niveauet i 1990, og at klimaindsatsen skal skabe jobs og ikke koste jobs.

Den foreslåede bestemmelse til *stk. 3, nr. 1-4*, indeholder en række principper, som sammen skal virke guidende for klimaindsatsen, dvs. at de skal være vejledende for klimaindsatsen. Det fremgår af forslaget til nr. 1, at klimaudfordringerne er en global problemstilling. Derfor skal Danmark være et foregangsland i den internationale klimaindsats, som kan inspirere og påvirke resten af verden. Danmark har derudover både et historisk og moralsk ansvar for at gå forrest.

Det fremgår af forslaget til nr. 2, at indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt, under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse, samt at dansk erhvervsliv skal udvikles og ikke afvikles.

Det fremgår herefter af forslaget til nr. 3, at Danmark skal vise, at der kan laves en grøn omstilling og samtidig bibeholdes et stærkt velfærdssamfund, hvor sammenhængskraften og den sociale balance sikres.

Endeligt fremgår det af forslaget til nr. 4, at de tiltag, der skal anvendes for at reducere udledningen af drivhusgasser, skal medføre reelle, indenlandske reduktioner, men samtidig skal det sikres, at danske tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser.

Nummereringen angiver ikke en prioritering. Der fastsættes ikke nærmere retningslinjer for, hvordan principperne bør vægtes i forhold til hinanden og de opstillede mål. Dette vil bero på en konkret vurdering.

Til § 2

Den gældende klimalov fra 2014 indeholder ingen bindende klimamål, men har til hensigt at etablere en overordnet strategisk ramme for Danmarks klimapolitik.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L161 som fremsat, side 4, at det forudsættes, at klima-, energi- og forsyningsministeren - på regeringens vegne - mindst hvert 5. år udarbejder nationale klimamålsætninger med et tiårigt perspektiv. Den første klimamålsætning skulle hermed sættes i 2019.

De politiske klimamålsætninger angående reduktion af de fremtidige danske drivhusgasudledninger udarbejdes i lyset af videnskabens anbefalinger, herunder anbefalinger fra FN's Klimapanel (IPCC). Klimamålsætningerne har som minimum skullet være i overensstemmelse med de til enhver

tid gældende internationale klimaforpligtelser, der påhviler Danmark i henhold til EU-retten eller internationale aftaler, som den danske stat er eller bliver aftalepart i.

Med lovforslagets § 2, *stk. 1, 1. pkt.*, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren mindst hvert 5. år skal fastsætte en national klimamålsætning med tiårigt perspektiv. Det betyder, at der i klimaloven indskrives en mekanisme for fastsættelse af delmål frem mod det langsigtede mål om, at Danmark opnår at være et klimaneutralt samfund i senest 2050.

Mekanismen medfører, at den til enhver tid siddende klima-, energi- og forsyningsminister mindst hvert femte år skal foreslå et klimamål med et tiårigt perspektiv, og at målene efterfølgende forhandles i forbindelse med klimahandlingsplanerne. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslaget til § 1, *stk. 1*, hvorefter 70 pct.-målet i 2020 sættes for 2030. I 2025 vil næste mål blive sat for 2035 og så fremdeles. Nye klimamålsætninger omfatter samme udledninger og opgøres på samme måde, som 70-pct. målet.

Det følger af forslaget til *stk. 1, 2. pkt.*, at en ny klimamålsætning ikke må være mindre ambitiøs end den senest fastsatte målsætning. Dette flugter med Parisaftalens princip om "no backsliding". Det betyder, at der for 2035 ikke kan fastsættes et mindre ambitiøst mål, end målet om at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, der fremgår af *stk. 1*.

Det indgår som en del af aftale om klimalov, at målene efterfølgende fastsættes ved lov, og at dette vil ske ved en ændring af den foreslåede klimalov. De forpligtelser som i øvrigt fremgår af lovforslaget, som eksempelvis klima-, energi- og forsyningsministerens handlepligt og Klimarådets pligter i relation til afgivelse af anbefalinger og vurdering af, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene nås, vil således også gælde for disse mål.

Det vil sige, at de delmål, der fastsættes for 2035 og frem, vil indgå med samme status som 70 pct.-målet i 2030. Det medfører eksempelvis, at Klimarådet, når 2035-målet er lovfæstet, årligt vil skulle forholde sig til, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at 2035-målet kan nås, jf. den foreslåede bestemmelse i § 4, *stk. 2*.

Delmålene skal fastsættes under hensynstagen til rammerne i Parisaftalen, den klimavidenskabelige udvikling, det langsigtede mål om klimaneutralitet i senest 2050, med Parisaftalens målsætning om en temperaturstigning på maksimalt 1,5 grader for øje og efter inddragelse af Klimarådet. Et nyt mål, der fastsættes, må, jf. forslaget til § 2, *stk. 1*, ikke være mindre ambitiøst end det seneste fastsatte mål. Dette flugter med Parisaftalens princip om "no backsliding".

Det vurderes, at den valgte kadence for fastsættelse af mål medfører, at målene fastsættes med en afbalanceret hyppighed og en håndterbar tidshorisont for målene. Samtidig sikres der et vedvarende og tilbagevendende fokus på at fast-

sætte bindende nationale klimamål frem mod målet om klimaneutralitet i senest 2050.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren forpligtes til mindst hvert femte år, og som minimum i forbindelse med fastsættelse af klimamålsætningerne, at udarbejde en klimahandlingsplan med tiårigt perspektiv. I klimahandlingsplanen skal regeringen fremlægge sin klimaindsats for de næste ti år.

Til § 3

Klimarådet er et uafhængigt rådgivende ekspertorgan, der blev nedsat med klimaloven fra 2014. Klimarådet har bl.a. til opgave at vurdere status på Danmarks opfyldelse af nationale klimamålsætninger og internationale forpligtelser. Derudover leverer rådet analyser om klimaforandringerne og kommer med anbefalinger til klimapolitikken, herunder valg af virkemidler og omstillingsveje.

Med lovforslagets § 3, *stk. 1*, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat skal bistås af Klimarådet for at fremme uvildig rådgivning om klimaindsatsen.

Det følger af *stk. 2*, at Klimarådet skal bistå klima-, energi- og forsyningsministeren ved fastsættelse af nationale klimamålsætninger, jf. forslaget til § 2, *stk. 1*. Det betyder, at Klimarådet yder faglig bistand til klima-, energi- og forsyningsministeren om det konkrete delmål, der som minimum skal fastsættes hvert femte år med et tiårigt perspektiv.

Til § 4

Det følger af den gældende klimalovs § 2, *stk. 4*, at Klimarådet mindst én gang årligt fremsender og offentliggør anbefalinger til klima-, energi- og forsyningsministeren om regeringens klimaindsats, så indsatsen kan indrettes omkostningseffektivt og under hensyn til vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse, herunder jobskabelse, og under hensyn til videnskabens anbefalinger, herunder anbefalinger fra FN's Klimapanel (IPCC), om den nødvendige klimaindsats.

Klimarådet udgiver hvert år en analyse af, hvordan det går med opfyldelsen af Danmarks nationale klimamålsætninger og internationale forpligtelser, herunder de forpligtelser Danmark har som medlem af EU. Klimarådet afgiver i den sammenhæng anbefalinger til regeringen om klimaindsatsen. Klimarådet udgiver dertil løbende analyser og rapporter om udvalgte temaer med anbefalinger til regeringens klimaindsats.

Det er centralt for den danske klimaindsats, at Klimarådet fortsat bistår regering og Folketing med uafhængig, faglig rådgivning og udarbejder årlige anbefalinger til regeringens klimapolitik, som det er praksis i dag.

Med lovforslagets § 4, *stk. 1, 1. pkt.*, foreslås det, at Klimarådet fortsat en gang årligt skal afgive anbefalinger til klima-, energi- og forsyningsministeren om klimaindsatsen. Klimarådet skal i anbefalingerne forholde sig til principper-

ne jf. § 1, *stk. 3*. Det betyder, at rådet fortsat skal udgive en årlig rapport, som indeholder rådets anbefalinger til klima-, energi- og forsyningsministeren om klimaindsatsen. Konkret lægges der i aftale om klimalov op til, at den årlige rapport skal udkomme i februar med henblik på, at Klimarådets anbefalinger kan danne grundlag for det årlige klimaprogram, som foreslås med lovforslagets § 7, *stk. 1*.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 2. pkt.*, at Klimarådet i dets anbefalinger skal forholde sig til de guidende principper, som fremgår af forslaget til § 1, *stk. 2*. Det betyder, at Klimarådet som en del af deres anbefalinger skal anføre overvejelser omkring, hvordan anbefalingerne forholder sig til de angivne principper.

For at styrke klimaindsatsen overordnet set lægges der i aftale om klimalov op til, at der i praksis fastlægges et systematisk årshjul for opfølgning på og monitorering af klimaindsatsen.

I den eksisterende klimalov fra 2014 er der ikke fastsat konkrete frister for, hvornår henholdsvis basisfremskrivningen og ministerens afrapportering til Folketinget skal foreligge. Et årshjul vil bidrage til at skabe sammenhæng i monitorering og opfølgning på klimaindsatsen.

Der lægges derfor op til, at Klimarådets anbefalinger i praksis kommer i februar. Herefter udkommer efter planen i april den årlige klimastatus- og fremskrivning, jf. nedenfor til § 6. Endelig følger klima-, energi- og forsyningsministerens klimaprogram i september, jf. nedenfor til § 7, *stk. 1*.

Et sådant årshjul skal understøtte, at klimaprogrammet vil blive prioriteret sammen med regeringens øvrige prioriteter i forbindelse med udarbejdelse af det årlige finanslovsforslag. Endeligt afsluttes året efter planen med en redegørelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren til Folketinget, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 8, når klimaprogrammet er offentliggjort. I redegørelsen skal klima-, energi- og forsyningsministeren redegøre for effekterne af regeringens klimapolitik.

Det er som en del af aftale om klimalov besluttet, at det systematiske årshjul evalueres af aftaleparterne efter 3 år med henblik på at vurdere, om det fungerer hensigtsmæssigt.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at Klimarådet i deres anbefalinger skal vurdere om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene, jf. § 1, *stk. 1* og § 2, *stk. 1*, nås.

Det betyder, at Klimarådet skal give en vurdering af, om regeringens samlede klimaindsats anskueliggør, at klimalovens mål nås. Heri ligger Klimarådets uafhængige faglige vurdering af regeringens klimaindsats, og om regeringen er på rette vej mod at nå klimalovens mål, eller om klima-, energi- og forsyningsministerens handlepligt indtræder. Handlepligten er nærmere beskrevet nedenfor under forslaget til § 7, *stk. 3* og *stk. 4*.

Klimarådet kan basere dets vurdering på den årlige klimaredegørelse, hvor de samlede effekter af regeringens klimapolitik fremgår.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 3*, at Klimarådet i forbindelse med deres anbefalinger skal give en status på Danmarks internationale målsætninger. Det medfører, at Klimarådet, samtidig med at Klimarådet kommer med deres anbefalinger, skal offentliggøre en status for Danmarks internationale klimaforpligtelser, dvs. de til enhver tid gældende internationale klimaforpligtelser, der påhviler Danmark i henhold til EU-retten eller internationale aftaler, som den danske stat er eller bliver aftalepart i.

Til § 5

Det foreslås som noget nyt med bestemmelsen i lovforslagets § 5, *stk. 1*, at Klimarådet skal kommentere den årlige klimastatus og -fremskrivning, jf. forslaget til lovforslagets § 6, og klima-, energi- og forsyningsministerens årlige klimaprogram, jf. lovforslagets § 7. Det må forventes, at Klimarådet kommenterer på klimastatus og -fremskrivning samt klimaprogram umiddelbart efter offentliggørelse.

Den årlige klimastatus og -fremskrivning udarbejdes af Energistyrelsen, jf. nedenfor til § 6.

Som noget nyt foreslås det med *stk. 2*, at Klimarådet skal udarbejde et katalog over mulige virkemidler. Heri ligger, at Klimarådet over tid skal udarbejde et katalog over virkemidler med klimaeffekt i forhold til opnåelse af Danmarks nationale og internationale klimamål.

Det fremgår af bestemmelsen i § 2, *stk. 4*, 1. pkt., i den gældende klimalov, at Klimarådet skal bidrage til den offentlige debat. Det foreslås, at idet Klimarådet bidrager væsentligt til den offentlige debat om klimaområdet i kraft af rådets uafhængige ekspertviden, analyser og anbefalinger, videreføres denne bestemmelse med forslaget i *stk. 3*.

Dertil foreslås med *stk. 4*, at Klimarådet fortsat kan udarbejde analyser af og anbefalinger til klimaindsatsen. Det betyder, at Klimarådet inden for rammerne af deres opgaver løbende kan udarbejde analyser og anbefalinger til klimaindsatsen.

Til § 6

Energistyrelsen udgiver årligt en basisfremskrivning. Basisfremskrivningen er en teknisk, faglig vurdering af, hvordan energiforbrug og energiproduktion samt udledning af drivhusgasser vil udvikle sig i perioden frem mod 2030 under forudsætning af et såkaldt "Frozen Policy" scenarie. "Frozen Policy" betyder, at udviklingen beskrives på basis af vedtagne politik.

Basisfremskrivningen tjener dermed til at undersøge, i hvilket omfang Danmarks klima- og energimålsætninger og -forpligtelser forventes at blive opfyldt inden for rammerne af gældende regulering.

Basisfremskrivningen kan således anvendes som teknisk reference ved planlægning og konsekvensvurdering af nye tiltag på klima- og energiområdet.

Som led i aftale om klimalov er det besluttet at omdøbe og styrke den nuværende basisfremskrivning. Basisfremskrivningen vil fremover være en klimastatus og -fremskrivning som ift. Energistyrelsens nuværende basisfremskrivning bliver styrket med et mere omfattende datagrundlag inden for landbrug, transport, byggeri og erhverv.

Med lovforslagets § 6, *stk. 1*, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren årligt skal udarbejde en klimastatus og -fremskrivning. Det vil, som det er tilfældet med basisfremskrivningen, være Energistyrelsen, som udarbejder og offentliggør den årlige klimastatus og -fremskrivning. Klimafremskrivningen koordineres tværministerielt inden offentliggørelse.

Klimastatus og -fremskrivning vil, som basisfremskrivningen, indeholde data for historisk drivhusgasudledning samlet og fordelt på sektorer, tilbage til basisåret 1990, jf. forslaget til *stk. 1*, *nr. 1*. Med sektorer menes eksempelvis energi, landbrug, transport og erhverv.

Som et centralt element skal klimastatus og -fremskrivning indeholde Energistyrelsens fremskrivninger af drivhusgasudledninger samlet og fordelt på sektorer, jf. forslaget til *stk. 1*, *nr. 2*. Med sektorer menes eksempelvis energi, landbrug, transport og erhverv.

Som noget nyt foreslås det med *stk. 1*, *nr. 3*, at klima-, energi- og forsyningsministeren i tillæg til den årlige klimastatus og -fremskrivning skal udarbejde en global afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats. Der skal herunder fremgå oplysninger om reduktioner i international skibs- og luftfart og reduktioner fra eksport af el fra vedvarende energikilder. Desuden kan effekterne af de danske bilaterale energisamarbejder med store CO₂-udledere indgå, ligesom effekterne af dansk import og forbrug søges belyst. Hertil redegøres der for den danske bistand på klimaområdet.

Formålet med afrapporteringen er at synliggøre Danmarks globale påvirkning af klimaet. Der vil både være tale om negativ påvirkning eksempelvis i forhold til forbrug, men også positiv påvirkning, eksempelvis i forhold til konkrete bilaterale landesamarbejder, hvor Danmark bl.a. bidrager med at omstille landenes energisektor.

Som led i det systematiske årshjul, lægges der i aftale om klimalov op til, at den årlige klimastatus og -fremskrivning udkommer i april i sammenhæng med Danmarks Konvergensprogram, som typisk offentliggøres i april.

Forinden offentliggørelse af den årlige klimastatus og -fremskrivning vil denne blive sendt i ekstern høring, og relevant bagvedliggende data offentliggøres. I forbindelse med den eksterne høring kan aktører, herunder Klimarådet, kommentere på forudsætninger, antagelser mv. I forbindelse med hø-

ringen afholdes et møde, hvor antagelser og forudsætninger i fremskrivningen præsenteres.

Til § 7

Efter den gældende klimalov fra 2014 skal klima-, energi- og forsyningsministeren årligt udarbejde en klimapolitisk redegørelse, der skal indeholde status for en række forhold, som giver et samlet overblik over klimapolitikken og klimaindsatsen og indholdet af klimarådets anbefalinger. Klima-, energi- og forsyningsministeren redegør i den klimapolitiske redegørelse for regeringens holdning til indholdet af Klimarådets anbefalinger og for indhold af og status for de nationale klimamålsætninger og internationale klimaforpligtelser.

Den klimapolitiske redegørelse bliver oversendt til Folketinget og indgår i den løbende klimapolitiske debat. Redegørelsen er på denne baggrund medvirkende til at skabe gennemsigtighed og offentlighed om klimaindsatsen og klimapolitikken. Kravene til indholdet af den klimapolitiske redegørelse fremgår af den gældende klimalovs § 5.

Med lovforslagets § 7, stk. 1, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren årligt udarbejder et klimaprogram til Folketinget. Klimaprogrammet vil, sammen med en årlig redegørelse til Folketinget om effekterne af regeringens klimapolitik, jf. forslaget til § 8, erstatte den nuværende klimapolitiske redegørelse. Klimaprogrammet bliver det helt centrale redskab for den løbende vurdering og justering af den danske klimaindsats.

Klima-, energi- og forsyningsministeren forpligtes således med bestemmelsen i stk. 1 til årligt at offentliggøre et klimaprogram til Folketinget. I aftale om klimalov indgår, at klimaprogrammet efter planen vil tilgå Folketinget i september, så dets indhold kan tages i betragtning i forbindelse med finanslovsprocessen. Samtidig sikres det, at klimaprogrammet tager afsæt i opdateret data om udledninger og de fremskrivninger, som bliver offentliggjort hvert år i april med Energistyrelsens klimastatus og -fremskrivning. Endvidere sikres det, at regeringen i klimaprogrammet har mulighed for at indarbejde Klimarådets anbefalinger til den fremadrettede klimaindsats, som efter planen offentliggøres årligt i februar, jf. ovenfor til § 4 om det systematiske årshjul.

I forslaget til stk. 2, nr. 1 fremgår det, at klimaprogrammet skal indeholde en status på opfyldelse af de nationale klimamål, jf. § 1, stk. 1 og § 2, stk. 1. Dette vil være et centralt element i klimaprogrammet som vil indeholde klima-, energi- og forsyningsministerens redegørelse for status på opfyldelse af de nationale klimamål i § 1, stk. 1, og de klimamål, som fastsættes efter § 2, stk. 1. I de første år vil det således være en status for målet om, at Danmark i 2030 skal have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og målet om at Danmark skal være et klimaneutralt samfund i senest 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje. I takt med at der fastsættes nye

klimamål efter bestemmelsen i § 2, stk. 1 vil klimaprogrammet også skulle indeholde status for opfyldelse af disse mål.

Det fremgår af forslaget til stk. 2, nr. 2, at klimaprogrammet herudover skal indeholde planlagte klimatiltag og virkemidler med effekt på kort og lang sigt og forventet fremtidig effekt heraf. Med en sådan redegørelse tilvejebringes en samlet oversigt over planlagte klimatiltag og virkemidler samt forventet effekt heraf.

Herudover lægges der med lovforslagets stk. 2, nr. 3, op til en redegørelse for Klimarådets anbefalinger, jf. § 4, og klima-, energi- og forsyningsministerens stillingtagen hertil. Det betyder, at klima-, energi- og forsyningsministeren i klimaprogrammet skal forholde sig til Klimarådets anbefalinger til klimaindsatsen, herunder redegøre for og tage stilling til, om disse vil blive fulgt. Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at klima-, energi og forsyningsministeren offentliggør sin stillingtagen til Klimarådets anbefalinger. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i den forbindelse høre andre fagministerier i det omfang Klimarådets anbefalinger vedrører sektorer der hører under andre fagministerier.

Det følger af forslaget til stk. 2, nr. 4, at der i det årlige klimaprogram skal redegøres for en status på forskning og udvikling af nye klimatiltag. Formålet hermed er at bringe fokus på udvikling af nye klimatiltag, da realisering af klimamålene utvivlsomt kræver udvikling af endnu ukendte virkemidler.

Som noget nyt foreslås det med stk. 2, nr. 5, at der på baggrund af Danmarks Meteorologiske Instituts (DMI) arbejde redegøres for status på den klimavidenskabelige udvikling, herunder nyeste rapporter fra FN's Klimapanel (IPCC). Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med forslaget til bestemmelsen i § 9 om DMI's rolle som regeringens klimavidenskabelige rådgiver.

Endvidere foreslås det med bestemmelsen i stk. 2, nr. 6, at klimaprogrammet skal beskrive indhold og status for opfyldelse af Danmarks internationale klimamålsætninger, dvs. de til enhver tid gældende internationale klimaforpligtelser, der påhviler Danmark i henhold til EU-retten eller internationale aftaler, som den danske stat er eller bliver aftalepart i.

Med forslaget til stk. 2, nr. 7 vil der i klimaprogrammet indgå en global klimastrategi I strategien beskrives blandt andet Danmarks globale klima- og energisamarbejder, og hvordan regeringens udenrigs-, udviklings- og handelspolitik bidrager til at sikre, at Danmark spiller en rolle som global drivkraft i international klimapolitik. Der vil gennem udviklingsbistanden også være fokus på både reduktioner og klimatilpasning for at bidrage til at sikre udviklingslandenes muligheder for bæredygtig udvikling og efterlevelse af Parisaftalen. Formålet med strategien er at sætte fokus på Danmarks internationale klimaindsats i tillæg til den nationale indsats. Strategien vil have fokus på Danmarks indsatser og

projekter, som har til formål at drive den internationale klimapolitik.

For at forpligte den til enhver tid siddende klima-, energi- og forsyningsminister til konkret handling foreslås det i *stk. 3*, at det skal fremgå af klimaprogrammet, om det kan anskueliggøres, at de nationale klimamål i § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1 nås. Det påhviler således klima-, energi- og forsyningsministeren at offentliggøre sin vurdering af, om det på grundlag af igangsatte og fremsatte klimatiltag samt forventet effekt af f.eks. forskning og udviklingstiltag og teknologisk udvikling kan anskueliggøres, at klimamålene nås. Igangsatte og fremsatte initiativer vil eksempelvis dække over initiativer vedtaget gennem lovgivning eller initiativer, som offentligt i anden sammenhæng er foreslået igangsat af regeringen, mens antagelser om forventede effekter af f.eks. teknologisk udvikling vil have karakter af fagligt baserede antagelser og forventninger til fremtidig teknologisk udvikling.

Anskueliggørelsen af, om klimamålene nås, baseres altså på en samlet vurdering af effekterne af initiativer på kort og lang sigt, hvor det for kortsigtede initiativer vil være muligt at estimere en konkret reduktionseffekt, mens der for langsigtede initiativer foretages en vurdering af forventningerne til reduktionseffekten baseret på faglige antagelser.

Klimarådet skal også give dets uafhængig faglige vurdering af, om handlepligten indtræder i forbindelse med rådets årlige anbefalinger til klimaindsatsen. Inden ministeren fremlægger sit klimaprogram, vil der altså forelægges en offentlig vurdering af, om regeringens klimaindsats er tilstrækkelig, som ministeren skal forholde sig til.

Kan det ikke anskueliggøres, at klimamålene nås, forpligtes klima-, energi- og forsyningsministeren med bestemmelsens *stk. 4*, til at fremlægge nye initiativer med kort og langt sigt, som viser vejen mod opfyldelse af klimalovens mål.

Det indgår i aftale om klimalov, at hvis klima-, energi- og forsyningsministeren vurderer, at handlepligten indtræder, skal ministeren i klimaprogrammet fremlægge konkrete nye initiativer og initiativer besluttet i årets løb, som viser vejen mod opfyldelsen af klimalovens mål. Der skal fremlægges initiativer med effekt på både kort og lang sigt.

Det forudsættes, at der frem mod 2030 over årene i klimaprogrammet skal ske en øget konkretisering i de fremlagte initiativer, hvor balancen skal gå mod, at der i tiltagende grad fremsættes initiativer med effekter på kortere sigt med henblik på at sikre målopfyldelsen i 2030. Initiativer med effekt på længere sigt vil, efterhånden som 2030 nærmer sig, i stigende grad sigte mod at nå 2035-målet eller mål længere fremme.

Til § 8

Med lovforslagets § 8, foreslås det at klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejder en årlig redegørelse til Folke-

tinget om effekterne af den samlede klimapolitik, når klimaprogrammet er offentliggjort

I den forbindelse stiller klima-, energi- og forsyningsministeren sig til rådighed for en forespørgselsdebat i Folketinget. Der lægges op til, at denne redegørelse skal oversendes til Folketinget sidst på året, når der er indgået en finanslovs-aftale for det kommende år.

Det betyder, at det i sidste ende er Folketinget, der vurderer, om klima-, energi- og forsyningsministeren lever op til handlepligten, jf. § 7, stk. 3 og 4.

Hermed får Folketinget mulighed for årligt at vurdere, om regeringens initiativer er tilstrækkelige til, at Folketinget vurderer, at handlepligten efterleves. Et flertal i Folketinget vil altid kunne vedtage at kræve andre initiativer iværksat, og i yderste konsekvens kan et flertal i Folketinget udtrykke mistillid til ministeren.

Til § 9

DMI er en del af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. DMI skaber og formidler viden om vejr, hav og klima til gavn for samfundet. DMI's varsler, udsigter og services sikrer liv og infrastruktur og skaber grundlag for optimal planlægning i et klima under forandring.

Det fremgår af DMI's anmærkningstekst på finansloven, at DMI er national myndighed og videnscenter inden for vejr, hav og klima i Danmark og Grønland. Opgaven som klimavidenskabelig rådgiver har dog i dag ikke hjemmel i klimaloven.

Med lovforslagets § 9, foreslås det, at DMI er regeringens rådgiver i relation til den klimavidenskabelige udvikling. Det betyder, at DMI's rolle tydeliggøres ved, at det indskrives i klimaloven, at DMI fungerer som regeringens klimavidenskabelige rådgiver. Hermed tydeliggøres DMI's aktive rolle i klimaindsatsen.

DMI vil årligt bidrage til klima-, energi- og forsyningsministerens klimaprogram, jf. forslaget til § 7, stk. 2, nr. 5, hvor der redegøres for status på den klimavidenskabelige udvikling, herunder udlægning af de nyeste rapporter fra FN's klimapanel. Dermed fremhæves Danmarks klimavidenskabelige arbejde, og udviklingen heraf ses i sammenhæng med den årlige monitorering og opfølgning på klimaområdet.

Til § 10

Klimarådet består i dag af 6 medlemmer og 1 formand, der alle udpeges for en fireårig periode af den til enhver tid siddende minister på klima- og energiområdet. Derudover bistår Klimarådet af et sekretariat, der pt. består af ti medarbejdere. Den siddende minister kan efter reglerne genudpege formanden og medlemmerne én gang. Det fremgår af den gældende klimalovs § 3, stk. 3, at Klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant

fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø eller natur og økonomi.

Med lovforslagets § 10, stk. 1, foreslås det, at Klimarådet videreføres som et uafhængigt rådgivende ekspertorgan.

Det betyder, at Klimarådet videreføres som et råd af eksperter, som giver uvildig rådgivning til regeringen om klimainsatsen. Klimarådet er en offentlig uafhængig institution og er i den forbindelse underlagt de samme regler, som andre offentlige institutioner, herunder f.eks. offentlighedsloven, forvaltningsloven og databeskyttelsesloven.

Det foreslås med *stk. 2*, at Klimarådet består af 1 formand og 8 øvrige medlemmer. Klimarådet vælger én kandidat til hver ledig post, som herefter udpeges af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det betyder, at Klimarådet fortsat ledes af en formand, og at rådet udvides fra 6 til 8 medlemmer. Klimarådets uafhængighed foreslås styrket ved, at formanden og nye medlemmer af Klimarådet vælges ved indstilling af Klimarådet selv, og herefter alene formelt udpeges af klima-, energi- og forsyningsministeren. Rådets indstilling bør være begrundet, og det bør fremgå af rådets indstilling, hvis der har været uenighed om indstillingen.

Det foreslås, at Klimarådet vælger én kandidat til besættelse af hver ledig post. Det forudsættes, at ministeren kun helt undtagelsesvis ikke vil følge rådets indstilling. I et sådant tilfælde orienterer ministeren Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg herom og begrunder over for udvalget, hvorfor ministeren ikke vil følge rådets indstilling. Herefter vil Klimarådet skulle vælge en ny kandidat efter proceduren i *stk. 1*.

Medlemmerne af Klimarådet skal i udøvelsen af deres hverv være uafhængige af myndigheds-, organisations-, erhvervs- og politiske interesser og er således ikke underlagt instruktionsbeføjelser fra evt. arbejdsgivere. Klimarådets medlemmer er ikke underlagt instruktionsbeføjelser fra klima-, energi- og forsyningsministeren.

Udvidelsen af medlemskredsen i Klimarådet skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, hvor det foreslås, at Klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø, natur, økonomi, klimavidenskabelig forskning og adfærdsforskning af relevans for klimaområdet. Denne udvidelse vil styrke Klimarådets faglige kompetencer, i og med at Klimarådet fremadrettet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø, natur, økonomi, klimavidenskabelig forskning og adfærdsforskning af relevans for klimaområdet. Det er områder, der forventes at være centrale i klimainsatsen.

Det foreslås med *stk. 4*, at Klimarådet selv konstituerer to af sine medlemmer som næstformænd.

Det foreslås med *stk. 5*, at formand og næstformænd udtaler sig på vegne af Klimarådet. Dette udelukker ikke, at formanden i konkrete tilfælde kan beslutte, at andre medlemmer af rådet udtaler sig på rådets vegne.

Det fremgår af forslaget til *stk. 6*, at medlemmerne af Klimarådet udpeges for en periode af 4 år. Genudpegning kan ske én gang. Hvis formanden eller et af de øvrige medlemmer udtræder af rådet før periodens udløb, kan et nyt medlem udpeges for mindre end 4 år i overensstemmelse med proceduren nævnt i *stk. 2*. Det betyder, at formanden og medlemmerne, som det er tilfældet i dag, udpeges for en 4-årig periode. For at muliggøre en vis kontinuitet blandt medlemmerne foreslås det, at det fastholdes, at genudpegning kan ske én gang. Af hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af Klimarådets funktionalitet foreslås, at hvis formanden eller et medlem udtræder af rådet, før periodens udløb, kan et nyt medlem udpeges for mindre end 4 år i overensstemmelse med den foreslåede procedure i *stk. 2*.

I forslaget til *stk. 7*, videreføres den gældende klimalovs § 2, stk. 8, hvorefter Klimarådet fastsætter en forretningsorden. Forretningsordenen kan blandt andet indeholde regler for beslutningsdygtighed, inhabilitet, mødefrekvens, afstemningsregler, forholdet mellem sekretariat og Klimarådet og formandens kompetencer i forhold til de øvrige medlemmer.

Til § 11

Det fremgår af den gældende klimalovs § 4, stk. 1, at Klimarådet bistås af et sekretariat.

Med lovforslagets § 11, *stk. 1*, foreslås det, at Klimarådet fortsat bistås af et sekretariat.

Det betyder, at sekretariatet udarbejder de vurderinger og analyser m.v., som Klimarådet finder hensigtsmæssige. Ud over at betjene Klimarådet i dets arbejde sørger sekretariatet for den praktiske tilrettelæggelse af Klimarådets møder, rejser, konferencer og lign. Sekretariatet betjener således Klimarådet i alle sager vedrørende rådets virksomhed. Sekretariatet bemannes af medarbejdere med ekspertise inden for rådets arbejdsfelt. Sekretariatet er underlagt Klimarådets instruktionsbeføjelser.

Det fremgår af den gældende klimalovs § 4, stk. 2, at Klimarådet ledes af en sekretariatschef, som udnævnes af klima-, energi- og forsyningsministeren efter indstilling fra Klimarådets formand.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at sekretariatet ledes af en sekretariatschef, som fremover ansættes af Klimarådets formand. Det betyder, at det fremadrettet ikke længere vil være klima-, energi- og forsyningsministeren, der formelt udpeger sekretariatschefen.

Til § 12

Til Klimarådet er der i dag etableret en interessentgruppe med f.eks. repræsentanter fra relevante interesseorganisatio-

ner, brancheforeninger, virksomheder, NGO'er, kommuner og regioner m.v., jf. den gældende klimalovs § 2, stk. 6.

Med lovforslagets § 12, stk. 1, foreslås det, at Klimarådet etablerer et klimadialogforum, som skal bistå Klimarådet i deres arbejde. Klimadialogforummet vil således erstatte den eksisterende interessentgruppe. Etablering af Klimadialogforummet skal sikre interessentinddragelse i forbindelse med, at Klimarådet udgiver årlige anbefalinger, jf. forslaget til § 4, stk. 1, og i forbindelse med Klimarådets øvrige væsentlige udgivelser. Klimarådet er uafhængigt, jf. ovenfor til § 10, og Klimadialogforummet har derfor ingen instruktionsbeføjelse over for Klimarådet og skal ikke godkende Klimarådets udgivelser eller anbefalinger.

Klimadialogforum vil, ligesom Klimarådet, være en offentlig uafhængig institution og er i den forbindelse underlagt de samme regler, som andre offentlige institutioner, herunder f.eks. offentlighedsloven, forvaltningsloven og databeskyttelsesloven.

Det foreslås med bestemmelsens stk. 2, at medlemmerne af Klimarådets klimadialogforum udnævnes for indtil på 3 år ad gangen. Klimadialogforum sammensættes af repræsentanter fra bl.a. brancheorganisationer, tænketanke, grønne organisationer, arbejdstager- og giverorganisationer og ministerier. De enkelte organisationer og institutioner indstiller ét medlem til klimadialogforummet, som udpeges af Klimarådet. Klimadialogforummet vil bestå af 30-40 medlemmer.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 3, at Klimarådet og klimadialogforummet skal træde sammen mindst én gang årligt inden afgivelse af Klimarådets årlige rapport med anbefalinger, jf. lovforslagets § 4, stk. 1, og forud for øvrige væsentlige udgivelser fra Klimarådet. Drøftelserne ledes af formanden for Klimarådet. Det vil bero på en konkret vurdering fra Klimarådets formand, om der er tale om en væsentlig udgivelse.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 4, at den årlige rapport med anbefalinger, jf. § 4, stk. 1, og øvrige væsentlige udgivelser fra Klimarådet suppleres af et referat af synspunkter fremført i forbindelse med drøftelserne nævnt i stk. 3. Det betyder, at medlemmerne af forummet har mulighed for at afgive skriftlige kommentarer til Klimarådets anbefalinger og øvrige væsentlige udgivelser. Disse vil således blive optrykt i tillæg til Klimarådets anbefalinger og øvrige væsentlige udgivelser, i lighed med hvad der kendes fra udgivelser fra De Økonomiske Råd.

Det foreslås med den foreslåede bestemmelse i stk. 5, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke organisationer og institutioner, der indstiller medlemmer til klimadialogforummet. Det betyder, at kli-

ma-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at udstede en bekendtgørelse som angiver de konkrete organisationer og institutioner med indstillingsret til klimadialogforummet. Bekendtgørelsen udarbejdes efter forståelse med partierne bag aftale om klimalov. Bekendtgørelsen revideres herefter i samarbejde med aftalekredsen hvert 3. år, når den foreslåede udpegningsperiode for medlemmerne af klimadialogforummet udløber.

Til § 13

Med lovforslagets § 13, stk. 1, foreslås det, at loven, på grund af klimaområdets høje prioritet, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Som følge af at loven forventes at træde i kraft i foråret 2020, vil årshjulet, som indgår i aftale om klimalov, iværksættes således, at det første element i 2020 er, at regeringen skal offentliggøre et klimaprogram forventeligt i september 2020 og en klimaredegørelse i slutningen af 2020. I den sammenhæng stiller klima-, energi- og forsyningsministeren sig til rådighed for en forespørgselsdebat i Folketinget.

Det følger af stk. 2, 1. pkt., at Klimarådets nuværende formand og medlemmer fortsætter indtil udløbet af den periode, de er udpeget for, og at de efter udløbet af deres første periode kan genudpeges én gang for yderligere 4 år.

Det følger af stk. 2, 2. pkt., at Klimarådets formand kan beslutte, at to af de medlemmer, som er medlemmer af Klimarådet ved lovens ikrafttræden, efter udløbet af deres anden periode kan udpeges for yderligere to år.

Formålet med overgangsbestemmelsen er at sikre kontinuitet i Klimarådets arbejde. Bestemmelsen i 2. pkt. sikrer, at Klimarådet i 2023 ikke, som det ellers ville ske som følge af udpegningsreglerne, skal udskifte fem af otte medlemmer.

Udnævnelse af nye medlemmer af Klimarådet og konstituering af næstformænd forventes at ske umiddelbart efter lovens ikrafttræden og vil ske i overensstemmelse med proceduren i § 10, stk. 2 og 4.

Lov nr. 716 af 25. juni 2014 om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger foreslås ophævet med stk. 3.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse indeholder bestemmelse om lovens territoriale gyldighedsområde. Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, fordi sagsområdet varetages af de færøske og grønlandske myndigheder.